

PUTUKAVÄILA RUUMITAJU JA -KASUTUSE UURING:

Putukaväila ruumiosad

Uuringu tellija: Tallinna Strateegiakeskus

Uuringu läbiviija: Rakendusliku Antropoloogia Keskus

2021

Läbiviija: Rakendusliku Antropoloogia Keskus

Raporti koostajad:

Elis Kaljuvee, Sigrid Solnik, Kaia Beilmann, Anu Salumaa

Välitööde läbiviijad:

Elis Kaljuvee, Sigrid Solnik, Kaia Beilmann, Anu Salumaa,
Alice Karlson, Maret Luud

Fotode autorid:

välitööde läbiviijad ja uuringus osalenud inimesed

Rakendusliku Antropoloogia Keskuse (RAK) eesmärk on sotsiaal- ja humanitaarteaduste meetodite abil praktiliste probleemide lahendamise Eesti ühiskonnas. Viime läbi kvalitatiivseid uuringuid, mille abil on võimalik leida lahendusi nii ühiskondlikele kui ka näiteks ettevõttesisestele probleemidele. Meie jaoks on oluline kodanikuühiskonna areng, organisatsioonide teadlik tegutsemine ning uurimistöö kaasamine nende edendamisesse.

Näeme küsimustes vastuseid ning probleemides lahenduskäike. Läheneme igale juhtumile individuaalselt ning lähtume just selle probleemkohtadest ja küsimustest. Peame oluliseks vahetut suhtlust ning kasutame materjali kogumiseks vestlusi, intervjuusid ja vaatlust, et avada probleeme sügavuti. Kombineerime uurimisprotsessis kaasaegset tehnoloogiat ning visuaalseid meetodeid, et edastada küsijale mitmekülgne pilt vastustest.

www.antropoloogia.ee

Tellijaja:

Putukaväila ruumitaju ja -kasutuse uuring on tellitud B.Green välisprojekti raames ning kaasrahastatud Kesk-Läänemere Interreg programmi vahenditest.

B.GREEN

Sisukord

Putukaväila ruumiosad lähteülesande järgi	4
Kuidas inimesed Putukaväila tajuvad?	5
Millisteks ruumiosadeks Putukaväil jaguneb?	7
Sõle tänavast ülespoole jääv ala, Paavli	8
Sõle ja Kolde vaheline ala, Pelgurand	10
Merimetsa-Stroomi	13
Eramajade piirkond, Mustjõe	18
Industriaalne ala: Veskimetsa ja Väike-Õismäe	20
Autoturu kant ja tühermaa	23
Mäepealse ja Rehe tänava elamupiirkond, paepaljand	24
Putukaväila looduslik osa, Vana-Mustamäe-Nõmme	25

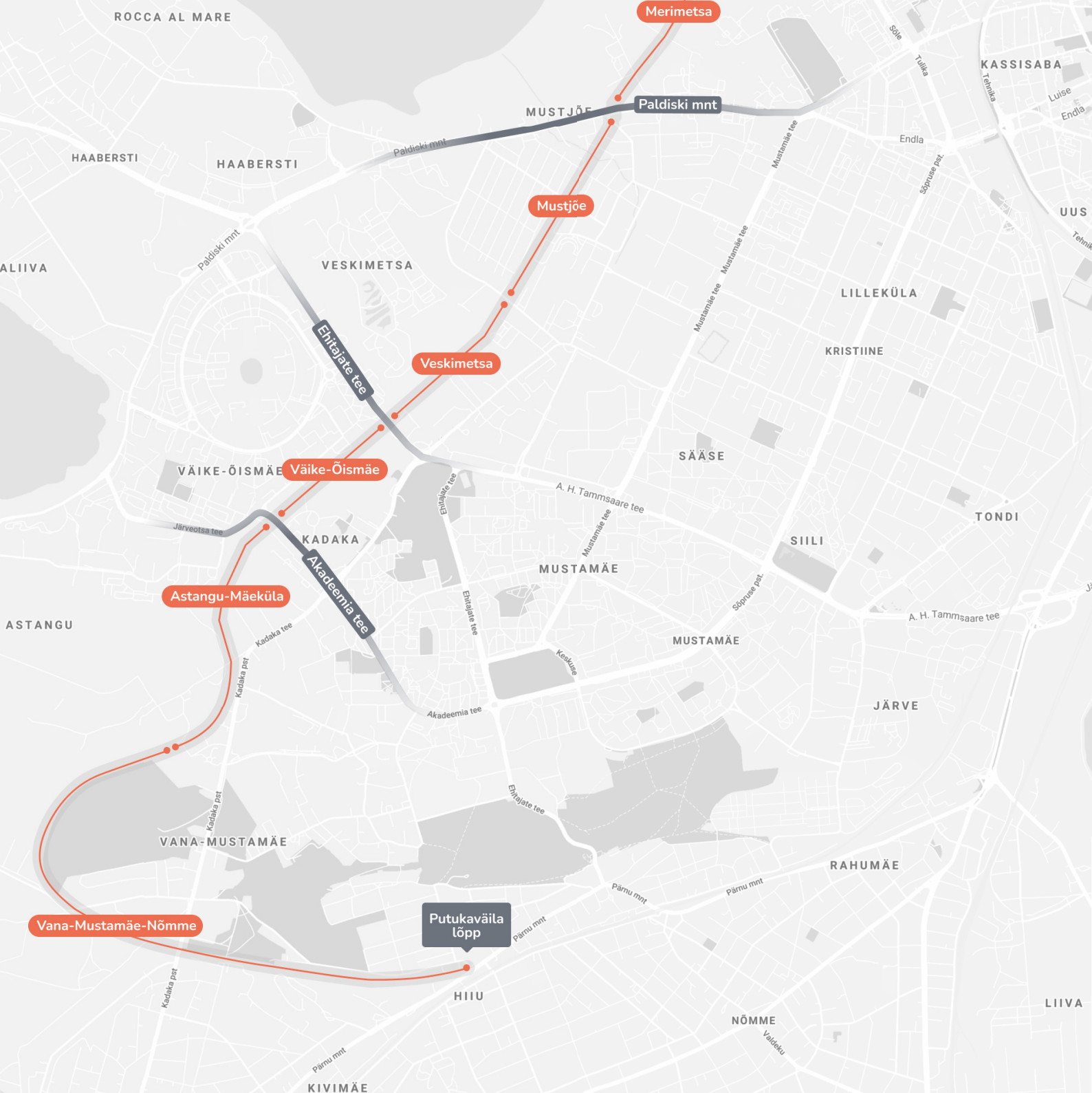
Putukaväila ruumiosad lähteülesande järgi

Putukaväil jaguneb tinglikult kaheksaks ruumiosaks:

Tellijal on töökaardil Putukaväila trassi jaganud kaheksaks erinevaks ruumiosaks: Paavli, Pelgurand, Merimetsa, Mustjõe, Veskimetsa, Väike-Õismäe, Astangu-Mäeküla ja Vana-Mustamäe-Nõmme. Neile ruumiosadele lisandub Kopli kaubajaam, mis on suletud ala. Seetõttu ei ole uuringus seda ruumiosa eraldi käsitletud.

Putukaväila trass ristub nelja suure magistraaliga:

Sõle tänav, Paldiski maantee, Ehitajate tee ja Akadeemia tee.

Kuidas inimesed Putukaväila tajuvad?

Viisid, kuidas Putukaväilal liikuvad inimesed ruumi jagunemist ja muutumist tajuvad, on subjektiivsed ja seega ka mitmekesised. Ruumiosade väga konkreetset eristamist nimetatakse ühes intervjuus lausa linna-planeerija vaateks, mitte inimese vaateks. Ühest küljest ei näe inimesed Putukaväila planeeritud tervikuna, vaid pigem tavalise kergliiklusteena, samal ajal ei ole võimalik ka tuvastada üheselt tajutavaid ning selgete piiridega ruumiosasid, millest kasutajad ühtmoodi aru saaks.

“*Minul ei ole sellist lõhestamist või kuidas öelda, jaotamist, sest sa oled teega üks, sa sõidad rattaga. Eriti Hiiult Stroomi poole. Siit Hiiult kuni Õismäeni on põhimõtteliselt allamäge, sa ei mõtle seda, et sa oled nüüd Hiiul ja siis oled sa järsku Veskimetsas.*

– Märt (40)

Kergliiklustee, iseenesest, võib olla nii toimiv tervik – ühe kasutaja jaoks Hiiult Ehitajate teeni ongi – kui lihtsalt tee, mis Hiiul ootamatult lõpeb, seal teiste teedega ühendatud pole ja seega tervikut ei moodusta. Nende linlaste jaoks, kes pole Tallinnas pikalt elanud ja ka mitte-tallinlaste jaoks ei pruugi ruumiosade ametlikud nimed üldse midagi öelda; on inimesi, kelle jaoks see on „üks Tallinn kõik”. Põlised tallinlased omakorda saavad aru, kus nad asuvad kas seetõttu, et neil on piirkonnaga mingi kokkupuude, või siis nad lihtsalt tajuvad linna paremini.

“*Ega mina ei tea täpselt kust on linnaplaneerijad tõmmanud piiri linnaosade vahele, aga kuna ma olen 40 aastat Tallinnas elanud, siis ma enam-vähem ikka tean mis linnaosas ma olen.*

– Silver (40)

Toome siin välja mõningad üldisemad tähelepanekud selle kohta, kuidas inimesed ruumi, sh ka Putukaväila oma peas erinevateks osadeks jagavad.

- **Ala tajumine sõltub sellest, millises mahus trassi kasutatakse:** kas osatakse kirjeldada koduümbrust ja selle kõrval paiknevaid alasid või osatakse võrrelda eri ruumiosasid terve trassi pikkuses.

“

*Sul on vahel sõidutee-
magistraalid, millest ei saa
üle ja see loob eralduse.*

– Joosep (24)

“

*Mis on põhiline, et siin
ei ole palju ilusaid kohti
selle tee peal, sest väga
palju on sellist hästi
räämas tööstusmaastikku,
mitte isegi sellist kergelt
romantilist mahajäetud
lagunevat nagu seal
Koplis, vaid lihtsalt sellist
koledat tööstust.*

– Alar (40)

“

*Ma pakun, et kuidagi
turvaliselt ma tunnen
ennast nende tähistatud
teede peal.*

– Pille (34)

- Üks viis ruumi kirjeldamiseks on **jagada see osadeks tegevuste põhjal** – milliseid osasid inimene ei kasuta, milliseid kasutab ja kuidas neid kasutab. Näiteks käiakse Hiiul sportimas ja Stroomi rannas jalutamas, ent vahepealne osa proovitakse võimalikult kiiresti läbida, sest seal ei ole selle inimese jaoks midagi teha.
- Üks inimeste jaoks loogiline viis, kuidas trassi erinevateks ruumi- osadeks jagada, on lähtuda katkestustest. **Magistraalid mõjutavad teekonna tajumist tervikuna** ning ruumiosasid eristatakse suurte ja väiksemate ristmike järgi: üks Putukaväila või kergliiklustee osa ulatub ühest ristmikust teiseni. Joosep (24) toob välja, et see on üldisem Tallinna probleem, et magistraalid piirkondi eraldavad.
- Inimesed kasutavad **ruumi osadeks jagamisel erinevaid vastandusi, subjektiivseid skaalasid, mille abil piirkondi võrreldakse:**
 - Loodus vs tööstus. Näiteks ühe uuringus osaleja jaoks jaotab Ehitajate tee Putukaväila magistraalid lõunasse jäävaks looduseks ja mere poole jäävaks tööstuseks.
 - Meeldiv vs ebameeldiv.
 - Kole vs ilus.
 - Oma vs võõras. Uued kohad võivad tekitada kõhedust. Näiteks Stroomi metsas on palju neid isetekkelisi radasid, mida kõik ei julge ise avastada.
 - Turvaline vs ebaturvaline, seda ka lastele mõeldes: kas seal piirkonnas on lastel ja lastega turvaline olla?

Millisteks ruumiosadeks Putukaväil jaguneb?

Inimestega koos tajukaarte koostades sai kiiresti selgeks, et kuigi Putukaväilal liiklejatel on ruumi tunnetamisel teatavad ühisosad, on vaadetes siiski ka palju erinevusi. Püüame siinkohal välja tuua üldistatud vastused küsimusele „Millisteks osadeks Putukaväil inimeste jaoks jaguneb?” Oleme siin kokku toonud tajualad, mille koos inimestega kaardile kandsime, ning intervjuudes jutuks tulnud ruumiosade kohta saadud kirjeldused ja arvamused. Viisid, kuidas inimesed teekonda osadeks jaotasid, olid erinevad: mõni lähtus oma teadmiste või eesoleva kaardi tõttu n-ö ametlikest piirkondadest, teised kasutasid looduslike või enda tajuga seotud markereid nagu „metsane ala”, „nendest kaljudest edasi”, „tuulekoridor” jne.

Sõle tänavast ülespoole jääv ala, Paavli

Sõle tänavast ülespoole jääv ala pigem ei ole inimeste jaoks osa Putukaväilast. Kas või selle tõttu, et seal ei ole midagi tehtud ning see ei ole väljakujunenud ruumiosa, millel oleks mingisuguseid erilisi omadusi.

Paavlis ei ole midagi teha ega kuskil pidama jääda, sellepärast seal ka pikemalt ei viibita. Ala kasutatakse ühest punktist teise liikumiseks.

Sõle tänavast ülespoole jääv ala seostub mõnikord ka Kopli ja selle ohtliku kuvandiga.

Paavli kahtlastest garaažidest pigem hoitakse eemale. Paljud ka ei tea, et Paavli garaažide vahelt pääseb läbi, selle lõigu kui ühendustee potentsiaal on kasutamata, seda ilmselt nii maine kui kehvade teede tõttu.

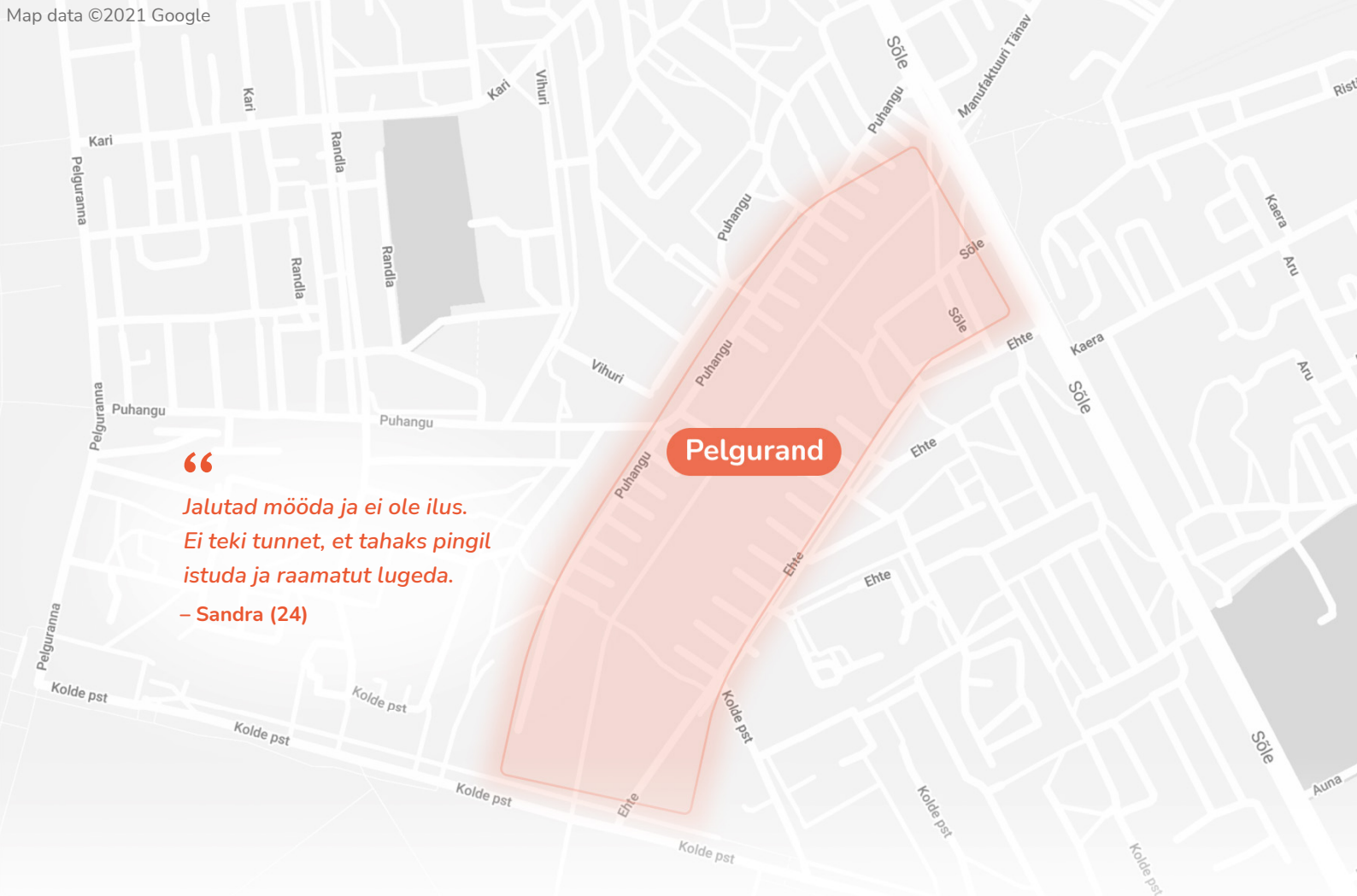
“ Sõlest ülespoole, see on mittekohaliku jaoks Kopli, mis on kahtlane. Aga kuna kõvasti arendatakse, siis läheb ilusamaks. Paavli kaltsukas ja Eerika ja mis seal on, see on süstlakant nagu rohkem, mis uueneb.

– Kalev (34)

“ See on üks Tallinna kõige koledamaid kohti. Paavlist kuni Koldeni, see Paavli tee on hästi selline düstopne, nagu tõesti ghetto. Kuna ma kunagi Paavli tänava alguses töötasin, siis see on tõesti hästi kriminogeenne olnud see piirkond. Need garaažid on olnud tihti kohad, kus müüakse erinevaid narkootikume ja noh, see majandustegevus on seal päris aktiivne olnud, aastakümneid. Aga varem oli isegi rohkem, nüüd on vähem.

– Terje (35)

Sõle ja Kolde vaheline ala, Pelgurand

Pelguranna osas on piirid hägused – kes näeb Pelguranda kui ala Sõle tn ja Kolde pst rannapoolse otsa vahel, kelle jaoks on Merimetsa ja vähe-malt osa Pelgurannast tajukaardil üks ja sama, kelle jaoks piirdub Pelgurand sirge garaažide vahelt jooksva lõiguga Sõle tn ja Kolde pst vahel. Määratlus „Sõle ja Kolde vahel” on ala nimetamiseks üsna levinud.

Pelgurand jagab Paavliga ajaloolist kriminaalset taaka. Oma osa mängivad ka siin kahtlasena tajutud garaažid, mis eraldavad ühe lõigu täiesti ümbritsevatest majadest, mille juures vedavad aega ebameeldivad napsuvõtjad ja mille kohal hõljub kunagiste narko- ja krimiurgaste kahtlus. Kohalike vaatest on olukord võrreldes minevikuga oluliselt paranenud, kodutuid ja süstijaid ikkagi ei ole sealkandis pidevalt näha.

“
Muidugi, enam ei ole [ohtlikke kohti], normaalne on. Kui te oleks siin olnud kümme aastat tagasi, võibolla siin oleks olnud ohtlik öösel käia. Aga praegu mitte. Praegu on kõik enam-vähem rahulik.

– Anton (35)

Pelgurand on uuringus osalejate jaoks **läbikäigu**ala, kus ei ole n-õ tava-inimese jaoks ei põhjust ega võimalust peatumiseks. Garaažidevahelisel alal paiknevatel pindidel tarbivad kahtlased kaaskodanikud alkoholi ja läbustavad, see muudab pingid teistele inimestele ebameeldivaks. Hoolimata tänasest hüljatuse tundest nähakse ses kohas ikkagi mingit perspektiivi. Ka osade inimeste poolt nõukogude pärandina tajutud garaažid annaks teiste meelest tänavakunsti abil põnevaks teha.

“ Siin on ka, näete, tühi. Midagi ei ole. Noh, tee on. /-/ Seal on lihtsalt selline tee – lähed ja kõik. Kui me vaatame mingisugust Telliskivi, siis seal jah, seal on kohvikud, seal on hooned, seal on jalakäijate alad, seal saab kuidagi emotsionaalselt iseloomustada neid teesi.

– Boris (30)

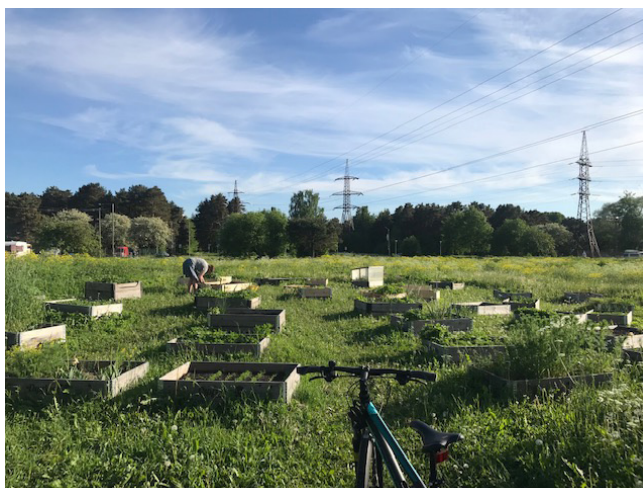
Alal paiknev kogukonnaaed lisab piirkonnale omamoodi hõngu ja turvatunde, teatava kvaliteedi. Samas inimesed, kes ise seal taimi kasvatavad, kurdavad, et Pelguaiast varastatakse pidevalt midagi ära ning aed näeb ka üsna räämas välja.

“ Sul tekivad ju seal viibides, kui sa kastide vahel jalutad, hoopis mingid muud mõtted. No täpselt, et vaatadki, mis siin kasvab ja mis taimed siin on.

– Evelin (39)

“ Ja muidugi mulle meeldib see mõte ja kõik, aga eks ta on nagu päris selliseks... rääma jäänud. Et see umbrohi sealt tagant on täiesti niitmata. Siin isegi need käiguvahed, on näha, et kuskilt läheb see väike tee, aga samas ei ole nagu nii palju hoolitsetud. Et noh, keegi niidaks ära.

– Sandra (24)

Piirkond tekitab inimestes **vastakaid tundeid, esile tulevad erinevad arusaamad selle osas, mis on väärtuslik ja mis mitte, milline on huvitav elukeskkond ja milline mitte.** Kui ühed leiavad, et tegemist on kahtlase kriminogeense piirkonnaga, kus keegi olla ei taha, siis teiste jaoks on see põnev, teistmoodi ruum, kus peaks säilitama teatud nõukogudeaegset essentsi, metsikust ja huvitavat idaeuroopalikkust.

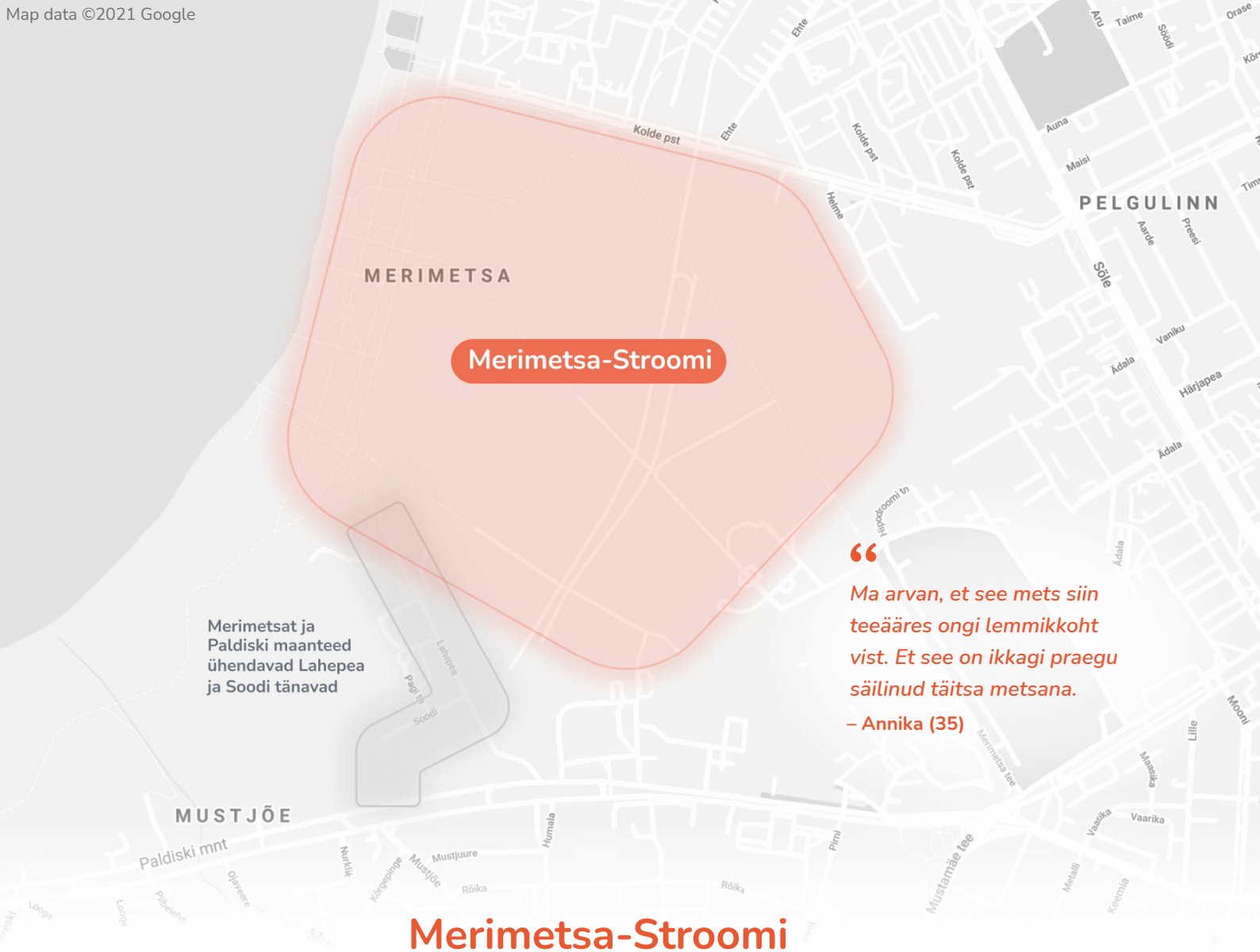
“ *See vist on selline kultuuriliselt äge koht. Erinevad ajastud ja subkultuurid on seal esindatud*

– Annika (35)

“ *Ei pea kõik olema nagu Lääne-Euroopa ja 21. sajand.*

– Ats (32)

“
Ma arvan, et see mets siin
teeääres ongi lemmikkoht
vist. Et see on ikkagi praegu
säilinud täitsa metsana.

– Annika (35)

Merimetsa-Stroomi

Selle ruumiosa kohta kasutatakse nii nimetust Merimetsa kui ka Stroomi.

Merimetsa ja Pelgurand sulavad üheks. Inimesed ei taju väga, et neid kahte saaks eristada. Või kui eristatakse, siis selle järgi, et on rannaala ja on metsaala.

“
Ma ei tea, miks neid peaks eraldi panema. No selles mõttes, et kui tundub, et Pelgurand on seal, kus inimesed on ja Merimetsa on see, kus on puud, siis selles mõttes ta on eraldi. Aga selles mõttes on ta ikkagi üks, et inimesed ikkagi käivad seal palju.

– Pille (34)

Kui mõnikord nähakse Putukaväila (või kergliiklustee) trassi jooksmas Sõle tänavani, siis paljude jaoks, kes Putukaväila enam-vähem tervikuna tajuvad, algab (või lõpeb) trass just siin, Stroomi rannas.

“ Ma ütleks et tervik on sellest kohast, kus on Stroomi rannast kuni maha keeramiseni [Nõmmel], aga need garaažid Sõle ja Kolde pst vahel, need on lihtsalt mingid lõigud.

– Kristjan (31)

Rohelisuus, mere lähedus ja fakt, et sellel osal teest ei ole ühtegi autot, on inimeste jaoks väga väärtuslikud.

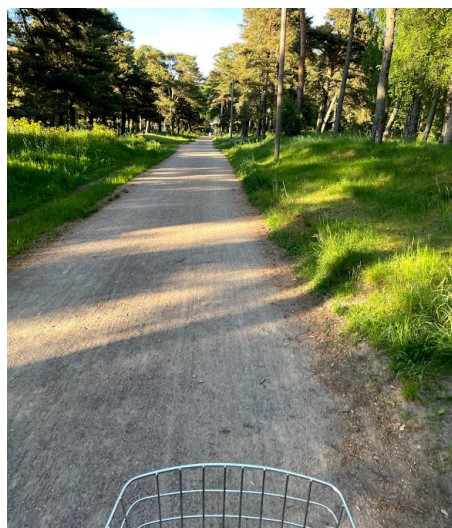
Stroomi mets tekitab inimestes vastakaid tundeid. On palju neid, kes leiavad, et tegemist on **meeldiva kohaga, linnas leiduva metsa moodi metsaga, kus jalutada või sporti teha**. Teisalt on Stroomi mets natuke ka kui **eksitav võpsik**, kus ei ole mullase ja mõnikord porise tee tõttu alati meeldiv rattaga sõita. Ent leidus ka neid, kelle jaoks sealne **linnamets on liiga hoolitsetud** ega anna päris metsa mõõtu välja ning jääb seetõttu pigem lihtsalt juhuslikuks haljasalaks.

“ Ma arvan, et see mets siin teeääres ongi lemmikkoht vist. Et see on ikkagi praegu säilinud täitsa metsana. Ma ei tea, kui siia asustust ümber tekib, siis ühel hetkel võib-olla ta kujuneb pargilikumaks, aga praegu on see ikkagi nagu siuke metsik mets. Et see on hästi mõnus.

– Annika (35)

“ Mets on tehtud selliseks linnametsaks. Parkmets. Kõik peab olema ilusti näha ja lage ja. Ma ei tea, linnainimestele meeldib ilusaks teha. Ma ei tea, miks niisama lihtsalt ei võiks olla. Mis tegelikult oleks loodusele ja putukatele parem.

– Pille (34)

Igal juhul on **Stroomi rand oluline vaba aja veetmise paik väga paljudele**, teist sellise kvaliteediga ala Putukaväilal ei ole. Ala kasutavad nii kohalikud elanikud kui ka kaugemalt sinna sõitnud tallinlased, kuulda on mitmeid suhtluskeeli. Merimetsa oma pehmete jooksuradade ja suusaradadega tõmbab ligi harrastussportijaid, rannaalal asuvad vanemate poolt väga heaks kiidetud mänguväljakud, asfalteeritud radadel käiakse jalutamas, pinkidele kogunetakse sotsiaalsetele koosviibimistele, nii sõprade kui ka peredega.

“ Siin äge, et on grillimise kohad. Aga ei kujuta ette, et mujale selliseid kohti tekib. Ei tundu loogiline, et Ehitajate tee ääres grillid midagi, miks sa peaksid.

– Kalev (34)

Piirkonna populaarsus viib selleni, et **Stroomi rannaala on ilusate ilmadega paljude meelest ülerahvastatud**. Need, kellele rahvamassid ei meeldi, hoiavad Stroomi metsa sisse, sest seal on palju radasid, mille vahel valida, ja nii ei pea pidevalt inimsummas liikuma. Rahvarohkusest, lärmist ja tegevuste mitmekesisusest tulenevalt iseloomustab Stroomit mõnikord ka veidi närviline õhustik.

“ Kohe kui ilmad ilusad, lükkab selle mereäärse tee rahvast täis, nagu laulupidu. Eelmine aasta eriti. Mäletan mõnda korda kui oli eriolukord, piirangud, kuhugi minna ei olnud, tee oli tihkelt täis.

– Kalev (34)

“ Et Stroomi ranna vaib on selline närviline ja lärmakas, pead-jalad koos, kes grillib, kes suitsetab ja see vesi ei ole seal sugugi puhas. Ma arvan et ta on talvel nagu mõnusam, kuna teda ei kasutata nii palju.

– Terje (35)

Stroomi on inimeste peades selgelt erinevaid kultuure ühendav ala, kuhu kogunevad vaba aega veetma erineva keele- ja kultuuritaustaga inimesed, kõrvuti grillivad eestikeelsed noored, venekeelsed perekonnad ja Pipedrive'i pusadega välismaalased. Mõneti nähakse seda kultuuride mitmekesisust positiivselt, ent mitte alati. Stroomi rand on ka koht, millest rääkides tulevad esile ajalooline taust, eelarvamused ja erinevad kultuurilised arusaamad eesti- ja venekeelse elanikkonna vahel.

“ Võib-olla Stroomi on selline originaalne linnaruum, selline rekreatiivne ala, kus sa näed sellist Pelguranna kultuuri segunemas kõikide teiste Eesti subkultuuridega, selline nagu melting pot suvel 30 kraadises kuumuses sõna otses mõttes.

– Terje (35)

“ See oli, noh, kuidas ma ütlen nagu viisakalt. Iseenesest ta on tore roheala mere ääres, aga ta on hästi üleasustatud. Ja seal oli nagu väga selgelt seda muukeelset elanikkonda hästi palju, kes seal soojal ajal grillisid, tegid lõk-keid ja kogu aeg käis ka Päästeamet. Ehk ilmselgelt 1. mai ja 9. mai istu kodus ja ära mine sinna.

– Kadri (37)

Ruumi aktiivselt kasutavate ja mõnikord ka suurtes kogustes alkoholi tarvitavate inimeste hulgast tingitult on **Stroomi rannal ka veidi ohtlik maine**. Sellist kuvandit kindlasti võimendab Kopli lähedus ning tuntus eelkõige just venekeelse piirkonnana.

“ Seal paaril korral ma ka nägin, kui politsei käis mingeid kaklusi lahutamas ja seal ikka aeg-ajalt metsa alt leiti mingeid inimesi. See ei olnud kõige sõbralikum piirkond.

– Kadri (37)

“ Et kui politsei võiks midagi teha siis ta võiks pigem alkoholi tarbimisele piiri tõmmata. Sest jube palju ma nägin lebavaid inimesi ja palava ilmaga sa ei saa aru, kas neil on päikesepiste või nad on purjus, kuna neil olid seltskonnad lähedal, siis ma eeldasin, et nad on nendest seltskondadest ja on ennast pildituks joonud ja pikali. Aga võib-olla olid lihtsalt seltskonnad, kes vaatasid et näed mees magab et teeme siia kõrvale peo. Ma ei oska öelda.

– Tarvo (47)

Merimetsa alla kuulub n-ö ametlikult ka **Kodulahe uusarenduse kõrvalt jooksev lõik** Stroomi ranna ja Paldiski maantee vahel. Inimesed seda teed otseselt Stroomi rannaga ei seosta, pigem on tegemist eraldiseisva alaga, ehk isegi **läbikäigukoridorina tajutud mittekohaga**, mis lõppeb maamärgina tuntud G4S majaga.

“ Siin ei teki sellist tunnet, et see oleks mingi koht. Ääremaa. Kui täis ehitatakse, tekib kindlasti teine fiiling, on inimesi ja elu ja värki-särki. Kui neid [Kodulahe] maju polnud, oli veits kõle.

– Kalev (34)

“
Siin ongi täpselt – küla keset linna. Seda rohelist ja vanade õuede atmosfääri ja seda kõike on siin palju.
– Lee (53)

VESKIMETSA

Mustjõe

Eramajade piirkond, Mustjõe

Ametlikult Mustjõe asumina tuntud piirkond on kergliikustrassi kasutajate jaoks pigem kas Veskimetsa või siis rohkem isegi lihtsalt **toredade eramajade kant**. Kui kohalikud elanikud on pigem teadlikud, kust jookseb Mustjõe ja Veskimetsa vaheline piir, siis trassil liiklevad **inimesed eristavad kaht ruumiosa eelkõige majade ja õhustiku järgi** ning kui üldse, kasutavad Mustjõe ja Veskimetsa nimetusi pigem samatähenduslikult.

“
Veskimetsa-Mustjõe ongi minu jaoks piiratud orgaaniliselt sellega, kus need eramajad lõpevad ja kus algab see nii-öelda kõrgasustus. Noh, et üheltpoolt loomaaed ja siis sealt tuleb Mustamäe vastu ja siitpoolt siis Paldiski maantee ja siin Paldiski maantee ääres tulevad ju ka varsti suured majad vastu.

– Annika (35)

“ Siin on ka siuksed eramajad. Ta võib-olla natuke isegi meenutab seda Nõmme tunnet.

– Kadri (37)

Kohalikud elanikud väärtustavad piirkonna **rahulikku ja rohelist elukeskkonda**. Räägitakse kohalikust kogukonnast ning kiidetakse elu, mis on „nagu maal”. Putukaväilal liiklejad hindavad samuti rahulikkust, teistmoodi õhkkonda ning fakti, et seal ei ole intensiivset autoliiklust.

“ Tal on selline oma vaib, kõik on vanad majad, meie tänavalgi veel on ühel inimesel see vändaga kaev õue peal ja kuked kirevad. Siin ongi täpselt – küla keset linna. Seda rohelist ja vanade õuede atmosfääri ja seda kõike on siin palju.

– Lee (53)

“ Väga nauditav tee, mulle meeldivad need ülesõidud, seal ongi nagu väikesed tänavad, autodel ei ole vist ka eesõigust – saab rahulikult liikuda Nõmmele ja kuhu iganes.

– Tarvo (47)

See teelõik on kasutajate jaoks uudne – enne oli siin võsa, nüüd on trassil liikudes majad näha – ja seetõttu ka huvitav koht liiklemiseks. Kõikide kohalike elanike jaoks samas ei olnud võsa maha lõikamine nii tervitav, sellega kadusid põnevad rajad ja tagaõued jäid kuidagi lagedale. Samas jällegi leitakse, et Putukaväila trassi, st Kõrgepingete tee peal liikujatele on aedlinnak ligipääsmatu – seda eraldavad trassist aiad, kraavid ja tühermaad.

“ Pärast Paldiski maanteed ja enne Ehitajate teed, see mulle meeldib, kuna ta on uuem kui teised osad ja ta avas seda linna teistmoodi minu jaoks. Et nagu siin see vahepealne ala, et ma ei olnud seal kunagi käinud, et ta ei lähe päris inimeste tagahoovist. See linnaosa oli peidus. Ja siamaani ta on uudne.

– Kristjan (31)

Veskimetsa

Väike-Õismäe

“
Noh, mulle meeldib see,
et siit sa lihtsalt lähed täie
hooga ja kõik.

– Urmas (47)

Industriaalne ala: Veskimetsa ja Väike-Õismäe

Ühest küljest moodustavad **Veskimetsa ja Väike-Õismäe** inimeste jaoks ühtse terviku, **industriaalse ruumiosa**, kus on ühesugune kõle ja tööstuslik keskkond.

“
Minu jaoks see siuke tööstusmaastik kestabki enam-vähem siit looma-
aiast mööda veel. Sest siinpool ääres on ju ikka veel mingisugused ala-
jaamad ja no ühesõnaga selline naljakas kasutamata ala nii-öelda. Inim-
kasutamata ala.

– Kadri (37)

Samal ajal lõikab Ehitajate tee suure takistusena ühesuguse kvali-
teediga ala selgelt kaheks. Osad inimesed jagavadki ruumi mõtte-
liselt „siinpool Ehitajate teed” ja „sealpool Ehitajate teed” paiknevateks
osadeks. Magistraalidest tulenevate katkestuste järgi ruumi jaotavad

inimesed näevad tihti hoopis Paldiski mnt ja Ehitajate tee vahelist lõiku ühtsena, kuigi seal paiknevad kõrvuti kaks erineva õhustikuga ruumiosa.

Putukaväila **industriaalne lõik võib ka ise takistusena mõjuda**. Mustjõe inimesed nt ei pruugi selle ebameeldiva lõigu tõttu Nõmme poole liikuda, kuigi nad teavad, et kui see teeosa läbida, on lõpuks ilus ja mõnus. Inimesi pelutab muuhulgas ka igavus ja tühjus, kus pole ei maju ega kõrghaljastust. Nii ongi trassi sellest osast saanud lihtsalt läbikäigukoridor. Ratturid jällegi võivad pidada positiivseks võimalust sirge lõik kiire hooga läbida.

“*Võib-olla luua peenraid ja mitmetasandilisi taimi, et oleks huvitavam. Seal lõigul olemas peenar, mis aitas igavust natuke peletada. Võiks selliseid veel rohkem olla.*

– Johanna (22)

“*See osa, mis Veskimestsast Järveotsani, Kadakani, see pole meeldiv jalutamise kant. Sinna vabatahtlikult ei läheks. Ei võtaks sõitu ette, et läheks sinna jalutama. Seal ei ole ilus. Mis ma vahin neid elektriliine ja täissoditud soojatrasse. Või see jupp enne autoturgu, mis on ära risustatud.*

– Kalev (34)

“*Vot see nagu punkt [jalutuskäigu sihtpunkt] peab olema. See on tegelikult siin läbikäigu koht natukene.*

– Ingrid (49)

Industriaalne lõik üllatab samas ka mõne positiivse aspektiga, tegemist on oma autentsuses täna veel rahuliku kohaga, kus taimedel on ruumi kasvada.

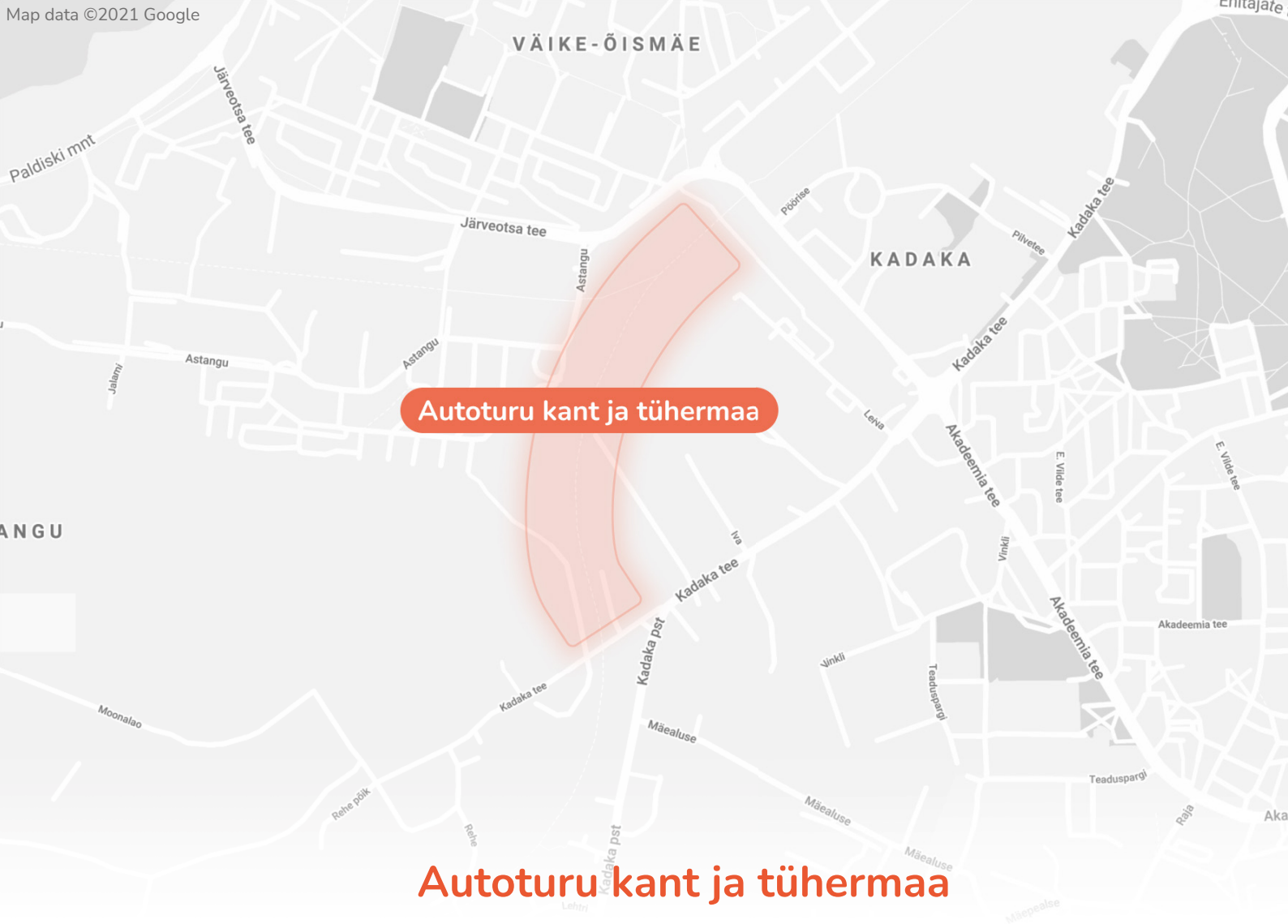
“ Kindlasti see kant, kus see graffiti oli, see on praegusel hetkel kõige vaiksem, kõige looduslikum, seal on ka varjulisi kohtasid tee ääres. Et see on nagu kõige autentsem selline... Ma leidsin täna varjulise koha seal. Ma olin väga õnnelik selle pingi üle täna. Ja minu mees kohe mitte ei tahtnud sealt ära tulla täna, tahtis seal istuda pikalt. Ma pidin talle kohe ikka märkuse tegema, et hakkama liigutama, laiskloom. See võib muutuda hetke pärast kui sinna ehitatakse majad. Et sinna ju tuleb terve arenduskohe hetke pärast. Et juba on pildid üleval ja müüakse. Kui sealt hakkavad need majad läbi paistma ja tuleb inimtegevus, siis ta muutub kindlasti hoopis teistsuguseks.

– Ingrid (49)

“ Niita sealt kindlasti ei tohiks, võiks lasta kasvada. Taimi võiks seal isegi rohkem olla. Praegu on need taimed pigem juhuslikud, aga võiks olla veel rohkem värve.

– Madis (37)

Autoturu kant ja tühermaa

Industriaalse osa lõpus, enne Kadaka teed, on lõik, mis ametlikult kuulub juba Astangu-Mäeküla alla, ent mis osade inimeste jaoks liigitub jaotusesse „Ehitajate teest mändideni” ega paista kuidagi eraldi silma. Teiste jaoks algab pärast Pöörise tn elumajasid tunnetuslikult erinev ja ka ajalooliselt välja kujunenud „autoturu kant”.

“ Ristumise kohas hakkab autoturu kant, mis ei ole selline koht, et tahaks piknikku pidada. Paremat pool teed on kraav, kus on igast s***a visatud, diivanitest külmkappideni... Mingisugune risu on seal, ei ole üldse ilus. See on see kant, kust tahaks kiiresti mööda minna, sest seal tõesti mitte midagi ei ole. Vasakul pool teed on autotöökojad ja mingi selline jama.

– Kalev (34)

Seda piirkonda tajutakse ohtlikuna, räägitakse lugusid kriminaalsest tegevusest ja kahtlastest isikutest. Muljet võimendab trassi kõrval laiuv tühermaa isetekkeliste teeradadega Astangult Kadaka teele. Samas tõdetakse, et tänased isetekkelised otseteed on funktsionaalsuse plaanis väga olulised.

“

Ja siis need kaljud on ka ilusad, huvitavad. Praegu on muidugi majad nende otsa tekkinud, aga ikkagi, kui sõidad sealt läbi, siis on selline mõnus, selline tunne, et sa oled kuskil Skandinaavias fjordis.

– Urmas (47)

Paepaljand

Mäepealse ja Rehe tänava elamupiirkond, paepaljandid

Astangu-Mäeküla ruumiosa Hiiu-poolne ots eristub ruumis silmatorkavalt ümbritsevatest aladest. Ühel pool on vaid mets, teiselt poolt algab autoturg, **elamupiirkonnas on paepaljandid ja ilusad majad**. Piirkond meenutab veidi Soomet või muidu välismaad, on teistsuguse õhustikuga. Lisaks on paljandite vahel kergliiklusteel turvaline liikuda.

“ Seal see meenutab Soomet. Soomes on siukest majade lahendust palju. Pärast seda sõidaks nagu võpsiku vahel.

– Alina (35)

“ Seal on hea veel see, et seal ei ole palju crossinguid ja keegi ei jookse ka teele väga ette, nii et sealt saab muretult läbi sõita.

– Johanna (22)

“
Mina pean seda kergliiklusteed ikkagi
ohutuse mõistes sõiduteeks.
– Reelika (35)

Vana-Mustamäe-Nõmme

Putukaväila looduslik osa, Vana-Mustamäe-Nõmme

Seegi ruumiosa ei ole inimeste jaoks päris ühtne, erinevus algab juba nimetustest, kasutatakse peaaegu samatähenduslikult nii **Harku metsa**, **Nõmme** kui **Hiut**. Piirkond jaotub ka tegevuste ja tajualade järgi.

Rehe tänava majadest Tähetorni tänavani jookseb lahe avar lõik, ent samas on see ka **igav metsaala, kinnine koridor**, kus ei ole midagi teha. Samamoodi peetakse igavaks Hiiu-poolset pikka teelõiku.

“*Sinnakanti võiks teha istumiskohad ja mõne toiduvaguni tekitada, sest see koridor on nii suletud, et seal ei ole tegevust – lihtsalt kõnnid või sõidad rattaga.*

– Merle (41)

“*Oled metsade vahel ja see on üsna monotoonne ja ei ole väga midagi vaadata.*

– Johanna (22)

Hiiu ja Nõmme kant on **selgelt suunatud sportlastele**, tekkinud on n-ö „kergliikluse maantee”. Teiste ruumikasutajate vaates on keskkond võib-olla veidi kalk, samuti ei ole seal eriti midagi teha. Pigem on **mitte-sportlased nõrgemas positsioonis**, kartes pidevalt sportlastele ette jääda. Eriti ebamugav on seal väikelastega liikujatel.

“*Täpselt nii ongi, et Hiiu ja see osa siinpool, see Vana-Mustamäe tee on rohkem nagu jooksmise ja, ütleme, nagu liikumise jaoks.*

– Tom (30)

“*Seal on idee poolest nagu tore käia, aga see keskkond on väga külm. Et seal on see üks tee, kus sa saad jalutada, sul on kõrval pingid, kus sa saad istuda ja siis on see jõuväljak ja paar lastemänguväljakut. Aga ma ütleks, et see kohe kindlasti ei ole nagu keskkond, kuhu ma väga hea meelega tahaks jalutama minna.*

– Joosep (24)

“*Mina pean seda kergliiklusteed ikkagi ohutuse mõistes sõiduteeks. Et niimoodi vabalt jalutada seal ei saa. Üksinda saab, nii et ma ise kontrollin, mis trajektoori pidi ma liigun, aga lastega ta küll ei ole mugav kasutada.*

– Reelika (35)

Nõmme oma **aedlinliku palge ja eramajadega** eristub teistest piirkondadest, on enamiku jaoks ikkagi positiivse kuvandiga. **Korralik taristu** aitab heale muljele kaasa.

“ Nii linnaosa kaart kui teede kaart ja prügikastid ja jalgrattapump ja pingid spetsiaalselt, et puhata. Väga läbimõeldud ja mulle tundub, et praegu Nõmmel üldse tehakse kõik ideaalselt.

– Artur (43)

Kui Harku metsa kandis on Putukaväila trass ühendatud metsas kulgevate terviseradadega, on sealkandis **teelt kaldumise ja avastamise rõõmu** ka neil, kes sporti ei tee.

“ Erinevad marjad ja maasikas kasvab seal ja mustikas kasvab seal ja seal kasvavad erinevad taimed, mulle väga meeldib neid uurida. Seal on mets, vaikus. Ja seal on igasugu erinevad rajad. Seepärast ma eelmisel suvel istusin seal kaua, sõitsin seal mööda eri teid.

– Natalia (56)

Ka sellel **ruumiosal on oma tööstuspiirkond**: Putukaväila viimane, Hiiu-poolne lõik eristub osade kasutajate jaoks Harku metsa rekreatsioonialast.

“ Kui siit tulema hakata, siis siin algul on mingid uuemad kortermajad, aga see piirkond siit vahelt, siin on Elektricentrumid ja asjad ja siia jääb see vana raudteetaristu, mida osaliselt tänapäeval küll lammutatakse. Ja siin on mingid laod. Et see võib siin küll olla mingi siuke tööstuspiirkond.

– Kadri (37)

